

Թեմաք միացեալ խորհուրդը վճռել է նո-
րից ներկայացնել լայնատաղան 1877 թուա-
կանի առևտրական դաշնագիրը Գերմանիա-
յի և Ռուսիայի մէջ: Գաշնագիրը բաղ-
կացած է 25 յօդուածներից: Նա կապված
է 10 տարի ժամանակով և, եթէ այդ ժա-
մանակամիջոցի ընթացքում չը փոփոխվի,
դարձեալ մի տարի ոյժ կունենայ: Նա վա-
ղուց հաստատված է ռուսական օրէնս-
դրական ժողովից, բայց պէտ չէ ներկայաց-
րած գերմանական լայնատաղան և այդ
պատճառով նշանակութիւն չունի:

Յունիսի 12-ին վիշէթ կայսրը հասա-
ւան, որտեղ նրան դիմաւորեցին շվեդական
թագաւորը և տեղական իշխանութիւնը:
Կայսրի ընդունելութեան համար քաղաքը
շատ գեղեցիկ զարդարված էր:

Շուտով կը դադարեն պարլամենտի նիս-
տերը Բելլինի մէջ: Այժմեան պարլամենտը
ամենքին ձանձրացրեց, այնպէս որ նրա
նիստերին շատ քիչ այցելուներ էին գնում:
Երբ հարկաւոր էր լինում քուէարկել որ և
է հարց, պարլամենտի անդամները բացա-
կայ էին գտնվում, իսկ քննադատները չէին
կարողանում որ և է վճիռ կայացնել: Այդ
իրողութիւնը շատ էր փնտրում ընթացիկ
գործերի կարգադրութեանը:

Իշխան Բիսմարկ, տեսնելով, որ այժմեան
պարլամենտը չէ հաստատում իր առաջար-
կած միջոցները, կամ ամբողջապէս նրանց
մերժում է, կամ աղաւաղում, նրանից շատ
անբաւական է և կամենում է, որ պարլա-
մենտի անդամները նրա հնազանդ կուսա-
կիցները ընտրվեն:

Պարլամենտի ապագայ անդամների ըն-
տրութիւնները կատարելապէս գրաւել են
գերմանական քաղաքական շրջանների ու-
շագրութիւնը: Բացի պարլամենտական կու-
սակցութիւններից, կառավարութեան ան-
դամները և մինիստրները ցանկութիւն են
յայտնում ընտրվել, գովելով կառավարչա-
կան քաղաքականութեան բարիքները: Այդ
ձեով էր խօսում Ֆրանսիայի մինիստրը,
որ նկատեց, թէ իշխան Բիսմարկի Ֆրանսի-
ական վերանորոգութիւնները ապահովում
են երկրի ֆրանսիական դրութիւնը:

Ընտրութիւնների հետեանքները գծուար
է նախագուշակել: Կան մի քանի տեղեր,
ինչպէս Էլզաս և Լոտարինգիա, որտեղ կա-
ռավարչական կանդիդատները չեն կարող
ընտրված լինել: Էլզասի և Լոտարինգիայի
բնակիչները ներկայումս այնպէս են բողո-
քում գերմանական քաղաքականութեան և
տիրապետութեան դէմ, որքան տաս տարի
առաջ, երբ այդ նահանգները խլեցան
Ֆրանսիայից և միացվեցան Գերմանիայի
հետ:

ԱՆԳԼԻԱ

Նորերումս անգլիական լրագիրները հրա-
տարակցին իրանդիայի մէջ մայիս ամսվայ
ընթացքում պատահած կալուածական յան-
ցանքների վիճակագրական տեղեկութիւն-
ները: Մայիսին 337 կալուածական յանցանք
է պատահել, ապրիլին 295, մարտին 146, իսկ
անցեալ տարվայ դեկտեմբերին 869: Իսկապէս
այս վերջին թուանշանը կարող է մեծանալ,
եթէ գործերի այժմեան գրութիւնը կը շա-
րունակվի: Անկարգութիւնները ամեն տեղ
տարածվում են: Կորկի կոմսութեան մէջ
պոլիցիան մի մարդ կալանաւորեց, որ ան-
կարգութիւն էր գործում: Այնտեղ հաւաք-
ված ամբոխը շրջապատեց պոլիցիային և,
քարեր խփելով ու փայտերի հարուածներով
նրան հեռացրեց: Քարերը կարկուտի նման

էին թափվում: Պոլիցիականները մերկացրին
սուրինները և երկու կողմից էլ շատ մարդ
վիրաւորվեցաւ:

Մինչև անգամ երբ պոլիցիականները գը-
նացին իրանց գորանցները, այնտեղ էլ չը
կարողացան հանգիստ ձաշել, որովհետեւ
բոլոր ժամանակ պատուհանների վրա քա-
րեր էին գցում: Պոլիցիականներից ոչ մէկը
անվերջ չը մնաց: Այդ անկարգութիւնները
Կորկի կոմսութեան մէջ բոլորովին անպա-
սելի կերպով պատահեցան:

Տիպերարիի մէջ ամբոխը այնպիսի ցոյցեր
արաւ ի պատիւ Կրոկ եպիսկոպոսի, որ կա-
լուածական միութիւնը դեռ երբէք չէ ա-
րել: Ամբողջ քաղաքը զարդարված էր դրօ-
շակներով, ծաղիկներով և կանաչով: Երկա-
թուղու կայարանի մօտ նրան ընդունեցին
երաժիշտներով և այնտեղից տարան մինչև
եկեղեցին, որի մօտ պատուած եպիսկոպոսի
համար ամբիօն էր շինված: Այդ ամբիօ-
նից նա մի ծառ արտասանեց, որ որեւորե-
թեմաք ընդունվեցաւ 4,000 մարդուց բաղ-
կացած ամբոխից: Զառի սկիզբը շատ յար-
ձակողական էր: Այնուհետեւ եպիսկոպոսը
յիշեց այն ծառայութիւնները, որ իրան-
դական ժողովուրդը մի ժամանակ արել է
եւրօպական քաղաքականութեանը, իսկ ին-
քը հալածվել է առաջ անդուժ գանիացի-
ներից, իսկ յետոյ անգլո-սակսերից: Չը նայե-
լով այդ հալածանքներին, իրանդացիները
մինչև այժմ ուժեղ, անյաղթ և անզուսպ
ժողովուրդ են մնացել: Կրոկ առաջարկեց
իրանդացիներին հաստատ կաղմակերպու-
թիւն և լուսաւորութիւն, իբրեւ ամենա-
լաւ դէնք ընդգիմադրութեան համար և
զգուշացրեց ամբոխին անմիտ գործերից:
Եպիսկոպոսը իրանդացիների առաջնորդներ
է համարում «անմահ» Պարնելին և հա-
մայնքների ժողովի առաջադէմ կուսակցու-
թեան անդամներին, որոնց նա խորհուրդ
տուեց ընդունել կալուածական օրինակի՝
եթէ ժողովը նրան խմբագրէ: Ինչքան էլ
այդ օրինակի թերի լինի, այնու ամենայ-
նիւ իրանդացիների համար դա մեծ առա-
ջագիմութիւն է: Կարուածական օրէնքի
ընդունվելուց յետոյ միութեան գործունէու-
թիւնը աւելի մեղմ կը լինի: Այնուհետեւ
եպիսկոպոսը խորհուրդ տուեց իրանդացի-
ներին չընդգրկանալ զօրքերին և չը միջա-
մտել ֆրանսիական արտաքսելու ժամանակ:
Իրանդացիները պէտք է գիտեն Ամբիկայի
և Եւրօպայի հասարակական կարծիքի օգ-
նութեանը և ատեն գործերի այժմեան
գրութիւնը, որ անտանկի է: Եպիսկոպոսը
նկատեց, որ նա չէ ցատկելում այն ֆեր-
մերներին, որոնք միջոց ունեն կալուածա-
կան վարձը վճարելու համար և չեն վճա-
րում, այլ խղճում է նրանց, որոնք վճա-
րելու միջոց չունեն և այնու ամենայնիւ
նրանց արտաքսում են: «Անգլիան, որ ա-
զատութեան օրօրոցն էր համարվում, ա-
սաց նա վերջը, վիրաւորում և անպատուում
է ազատութեանը ներկայումս գործադրած
միջոցներով:»

Իրանդական երգիչալ գատաւորները չեն
բաւականանում իրանդացի ֆերմերներին
արդարացնելով, այլ մեղադրում են պոլի-
ցիականներին անկարգութիւնների պատճառ
դառնալու համար: Մի պոլիցիական պատ-
ժի ենթարկվեցաւ նախատեսված սպանու-
թեան համար, որովհետեւ անկարգութիւն-
ների ժամանակ նա մահացու կերպով վիրա-
ւորել էր մի ֆերմերի:

ՆԱՄԱԿ ԹԻԻՐԻՍԻԱՅԻՑ

Կ. Պօլսի, 3 յունիս 81

Երկու երեք օրէ ի վեր բաւական մտառա-
նութիւն. վաղ ժամ կը հաղորդէր թէ կառավա-
րութեան ընդունած հեռագրին համեմատ 34
գիւղեր վանայ լճին արեւելեան կողմը կործա-
ներ են մեծ երկրաշարժէ մը, բայց ոչ պատրիար-
քարան, ոչ Միացեալ ընկերութիւնը տեղեկու-
թիւն չէին առած. Կ. Պօլսն քաջուած հեռա-
գրիներուն պատասխան չը կար և դեռ չը կայ-
կը կարծէինք թէ Թեոփոսի երկրաշարժն է որ
թիւրք թերթը կը չփոթէ այժմ վանայ
հետ շինայ Stamboul սուտ կը հանէ վաղ ժամ
լուրը. երկրաշարժ մը ապատեցանք:

Այս առաւօտ Կ. Պօլս հասաւ Անգղիոյ նոր
գետպան լորդ Տրֆերն: Կրտսի թէ յունական
հարցը վաղը վերջնական կերպով կը լինայ, և
կարգը կուգայ մեր հարցին: Ինքզինքնիս չենք
կրնար խաբել, մեր խնդրոյն շուտով լուծում
գտնելուն չենք սպասեր. ինչպէս որիչ ատեն
ալ ըսած ենք, կառավարութիւնը պատրաստ է
ամեն միջոցներու դիմել որպէս զի Հայաստանի
մէջ եւրօպական տէրութեանց միջամտութեամբ
բարեկարգութիւնը գործադրելու վտանգին առ-
ջնը առնել: Կուր ունի իրեն յատուկ ծրագիր-
ներն բարենորոգմանց համար. այդ ծրագիրնե-
րուն երկոյթն ինչ որ ալ ըլլայ, միշտ այնպէս
չինուած են որ ուրիշ ձևի մը տակ չարունակեն
այն քաղաքականութիւնը զոր յարատեւութեամբ
այսքան ատեն է ի գործ կը դնեն ի Հայաստան
և ի Վրկիկա: Թիւրք թերթերը սկսած են նա-
խադրանքը. Հաղիքաթ անցեալ օր իրլանդայի
վիճակը նկատողութեան կառնել, շատ անտա-
նելի կը գտնէր զայն և կը հետեցնէր թէ չերբ
Ահմէ Բիւտափա իր երկրին կարեւոր մէկ մասը
բարեկարգելու աշխատանք կարօտ է, կեւէ հայոց
վիճակը բարեկարգելու խնդրովն զբաղել: Միթէ
հայերու վիճակը ճակատանքի մէջ ամենապա-
տուական չէ:—Ինչ կրնանք ըսել թերթի մը,
որոյ խմբագիրներն կը գրեն այնպիսի բաներ,
որոյ ոչ իրենք կը հաւատան, ոչ կարողացող
թիւրքերը, ոչ կարողացող քրիստոնեայները:—Ահ-
մէք Միհմադ էֆէնդի, որ Թարթիսի գերեւ կա-
տարելու յարմարութիւնները միշտ փորձով ցոյց
կուտայ, մեր խնդրոյն մէջ վրանշտու բաց կեր-
պով կը կեղծէ:— Իսկ Օսմանլը գիւսնագի-
տութեան կը գիտէ. Բարիկի գաշնագրին փոշի-
ները կը սկսի թոթվել և այդ գաշնագրին 9-դ
յօդուածին վրա կ'ընկնի, կուգայ Եւրօպայի
հարցնել թէ, որ իրաւամբ պիտի միջամտեն
ճակատանքի ներքին բարեկարգութեանց գոր-
ծոյն. (Հայկական բարեկարգութիւնը ըսել է կը
զգուշանան): «Յիսուս և վեցի գաշնագրի 9-րդ
յօդուածը, կըսէ Օսմանլը, ոչ ջնջուած է և
ոչ փոփոխված Բելլինի գաշնագրովը, ուրիշ
նա գործութիւն ունի ամբողջապէս. այդ յօդուա-
ծը միակ միջոցն է որ կերպաւորեւ արդիւնա-
ւոր կերպով Կայսրութեան վերածնունդը:»

Օսմանլը միւլամադիկ կերպով կը մշէ թէ
ինչ երջանիկ օրեր անցուց Թիւրքիա այդ գաշ-
նագրի շնորհիւ:—Անշուշտ Սուլթանի օրգանը
իրաւունք ունի տրտմել և փնտռել անցեալ մը,
յորում առանց պատասխանատուութեան կարող
էին քրիստոնէից արեւը ձգել, և ապականեալ,
ծոյլ բարբարոս ժողովուրդ մը կրնար մեր քը-
տիւնքովը և մեր արեւնովը մնալ: Վաղ ժամ ալ
եւ չը մնար և նա ալ բէշտական քաղաքակա-
նութիւնը առաջ կը քշէ: Ըստ վաղ ժամի, Բէտը-
պուրի պատրաստուել է Հայաստանի բարեկար-
գութեանց ծրագիր մը, որոյ գործադրութիւնը
պիտի պահանջէ Ռուսիա:— Վաղ ժամ կուգէ
միտիթարել իւր ժողովուրդը, ցոյց տալ թէ Հա-
յաստանի բարեկարգութիւնը անհարկն են,
վան գիւ Անգղիա և Ռուսիա տարբեր շահեր
ունին Հայաստանի մէջ, ինչ ծրագիր որ Անգ-
ղիա իրեն օգտակար սեպէ, Ռուսիա զայն իրեն
համար վնասակար կը գտնէ և փոխադարձ:—
Սակայն վաղ ժամի գթաբողութիւնն այս այս-
պէս չէ:— Իբր շատ ստույգ կը դրուցուի թէ
Անգղիա նախապէս ամեն տէրութեանց հաւա-
նութիւնը առած է և անոնց կողմանէ գործելու
լիազոր իշխանութիւն ստացած է: Ֆրանսայի և
Ռուսիոյ գետնայինները, արձակուրդ առնելով քիչ
օրէն կը մեկնին Կ. Պօլսն:

Ճիշտ երեք տարիներ են գրեթէ օրը օրին, որ
Բելլինի գաշնագրին ստորագրուեցաւ. ինչ երազ-
ներ ունեցանք նոյն օրերը, սակայն անկէջ վեր-
ջը շատ դառն պատրանքներ մեզ պահված էին

և տկարութիւնն չամբերութիւն կարծելով կը
միտիթարեւէր: Այս երեք տարիներու մէջ կըր-
նայինք ուրիշ կերպ գործել, բայց շատ սխալներ
ըրինք. սակայն անցեալը անցեալ է, ողբալու
ատեն չէ:—Այժմ բոլոր մեր յոյսը գիւսնագի-
տութեան վրայ է. ծրագիրներ պատրաստել, նոր
նոր ձեռնարկներու յոյսերով խաբուիլ անօգուտ
է: Թշնամուցն հետ ճակատ առ ճակատ ենք: Ա-
հաւասիկ խելացի կերպով շարժելու օրերնիս,
գրեթէ ամեն աչքեր մեր վրայ պիտի նային,
շատ թաքուն հարուածներ ալ պիտի տրուին
մեզ, և ոչ գիտել ինչքան օտար է կըր զմեզ պախա-
րակելու համար պիտի միտուին:—Մեր ամենէն
մեծ խոհմութիւնը պէտք է ըլլայ Ներսէսի շուր-
ջը բոլորիլ, ամեն կերպով նորա նեցուկ ըլլալ:
Ներսէսի ազգին մատուցած ամենէն մեծ ծառա-
յութիւններն են մին առ եղաւ, որ իր օրով աշ-
խարհիս ամեն կողմի հայերը համերաշխութիւն
մը ունեցան, մեծ միաբանութիւն մը տրեց մէ-
ջերիս և մեր առաջնորդին, Կ. Պօլսոյ պատ-
րիարքը, տապալմանը հետամուտ չեղանք, երկու
հաւասար բանակներու չը բաժնուցանք:

Ինչ պիտի ըլլայ վաղուան Ազգ. ժողովը, ար-
դեօք յետին պահուն իսկը պիտի կորսնցնէ:—
Վերջին տեղեկութեանց նայելով, այս չարաթ բա-
ւական փոփոխութիւն եղեր է մոտայ մէջ, և անոնք
որ այս նստին անպատճառ պատրիարքը հրա-
ժարեցնելու պիտի աշխատեն, կըսուի թէ իրենց
գիտաւորութիւնն եւ պիտի կենան, հասարա-
կաց կարծիքն վախճալով: Երանի թէ շիտակ
ըլլար այս լուրը:

Երեսփոխանական վերջին ընտրութիւններ ե-
ղան, բաւական խելքերնին գլուխին խոհեմ
մարդեր ընտրուեցան:—Այս նստին պիտի ըն-
տրուի ժողովքին նախագահը, որ տարուան մը
համար պաշտօն կունենայ: Ապահովապէս նախա-
գահը Բ. Կրան էֆէնդիներէն ոչ ոք պիտի ըլլայ,
Մերիէմ-Վուլի պ. Յարութիւնի ընտրութիւնը
գրեթէ ապահովուած է:

Նամակս այս երեկոյն փակելու ստիպեալ եմ,
վաղուան եղածները շարաթ աւուր թղթատարով:
Քանի որ Հայկական խնդրին օրակարգն է, ալ
քիչ մը յաճախ նամակ պիտի գրենք, մասնաւոր
որ այս տեղի հայ ու եւրօպացի թերթերն հրա-
նանգ պիտի ընդունին լուել այս խնդրոյն վրայ:
Այս վայրկեանի կը լսեմք թէ Հաճըն (Կիլի-
կիոյ մէջ) բաւական ծանր դէպքեր տեղի ունե-
ցեր են հայոց և թրքաց մէջ. հոս տեղի հաճըն-
ցոյ մէջ շատ իրարանցում:—Մանրամասնութիւնք
յաջորդով:

Հայկակ

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԻՑ

Ս. ՊԵՏԵՐՐՈՒԴԻ, 14 յունիսի «Правит.
Вѣстн.» լրագրի մէջ հրատարակված է
Բարձրագոյն հրաման գործերի հագուստը
փոխելու և նրան պարզ ձև տալու համար
խնայողական նպատակներով: «Голосъ» լը-
րագիրը հաղորդում է, որ մի առանձին
մասնագործով է նշանակված արտաքոյ կար-
գի միջոցներ կազմակերպելու համար:

Ս. ՊԵՏԵՐՐՈՒԴԻ, 12 յունիսի Պետական
բանկի 5% տոմսերը առաջին շրջանի ար-
ժէ 96 ռ. 50 կ., երկրորդ 94 ռ. 50 կ.,
երրորդ 94 ռ. 50 կ., չորրորդ 94 ռ. 62
կ., ներքին 5% առաջին փոխառութեան
տոմսերը արժէ 225 ռ. 50 կ., երկրորդ 219
ռ., արեւելեան առաջին փոխառութեան տոմ-
սակը արժէ 93 ռ. 12 կ., երկրորդ 92 ռ.
87 կ., երրորդ 92 ռ. 87 կ., սակի 8 ռ. 15
կ.: Ռուսաց 1 ռուբլ լօնդօնի վրա արժէ
24,45 պէնս, Ամստերդամի վրա 123 պէնս,
ռուսաց 100 ռ. Համբուրգի վրա արժէ 209
մարկ, ֆարիզի վրա արժէ 256 ֆրանկ 87
սանտիմ:

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ